

BRENSLESPROBLEMET I KYSTBYGDENE OG JORD- ØDELEGGELSEN VED URASJONELL TORVDRIFT.

Foredrag holdt i Stortingets Eidsvoldsgalleri den 5. desember 1946.

Av direktør dr. Aasulv Løddesøl.

Kystbygdernes brenselproblemer og jordødeleggelsen ved urasjonell torvdrift, er spørsmål av gammel dato. Dette gjør imidlertid ikke disse spørsmål mindre dagsaktuelle. Saken er nemlig den at arbeidet for å bevare jordsmonnet i kystbygdene på Vestlandet, i Trøndelag og Nord-Norge ikke tåler utsettelse. Hvis jordødeleggelsen får fortsette, vil oppgaven: å dyrke eller tilplante utmarkene bortfalle fordi jordsmonnet litt etter hvert forsvinner. Og det strålende framtidsperspektiv — å skogkle Vestlandet — som foregående taler så interessant har utviklet,¹ vil i hvert fall ikke få noen aktualitet for de ytre kystbygder. Jeg skal senere vise en del lysbilder som bekrefter dette.²

Hva går så den meget omtalte «jordødeleggelse» egentlig ut på? Det blir nødvendig ganske kort å nevne dette.

I de skogløse eller skogfattige kystbygdene vest- og nordpå er brenntorv det viktigste brensel, og slik har det vært i århundrer. Det er da gitt at de egentlige brenntorvmyrene litt etter hvert blir tømt for torv. Da myrene i kystbygdene ofte kviler direkte på fjell, uten leir, sand- eller gruslag mellom torven og bergunderlaget, vil myrene — når brenntorven er fjernet — være omdannet til tjern eller verdiløse sumper. På denne måten er mange verdifulle dyrkingsmyrer blitt ødelagt i årenes løp.

Når så myrene er tømt for torv, flekkes eller stikkes lyngtorv eller grastorv på fastmark. Også lyng- og grastorven brukes til brensel. Da dette gjerne foregår på grunnmark, blir mulighetene for senere utnyttelse ødelagt. Hadde lyng- eller grastorven fått lov til å ligge, ville marken i mange tilfelle kunne vært nyttet til skogproduksjon eller anlegg av kulturbeiter.

For alle som ikke har nærmere kjennskap til forholdene i kystbygdene, spesielt til befolkningens dårlige økonomi, som ikke tillater innkjøp av brensel utenfra, er det selvsagt vanskelig å forstå at man brenner opp en del av grunnlaget for den framtidige eksistens, nemlig jordsmonnet. Videre vil vel de fleste ha vanskelig for å fatte at ikke myndighetene for lengst har grepet inn mot denne landsskadelige bruksmåte.

1) Skogforsøksleder Anton Smitt: «Vest-norsk skogreiseing — Et framtidsperspektiv». Trykt i Tidsskrift for Skogbruk, nr. 1, 1947.

2) Av de ca. 20 bilder som ble vist etter foredraget, blir her tatt med bare noen få eksempler på jordødeleggelse og et par bilder som viser rasjonell utnyttelse av kystbygdernes utmarksvidder.

Selve historikken som knytter seg til denne sak, blir det ikke tid til å gå igjennom her i dag. I en rekke innstillinger fra Jordvernkomiteen er de tidligere tilløp som er gjort for å få stanset jordødeleggelsen omtalt. Det som her må sies er at Landbruksdepartementet sommeren 1936, etter diverse forarbeider og forslag av Det norske myrselskap, støttet av Det norske skogselskap, oppnevnte «Komiteen for myr- og jordvern i kystbygdene» eller Jordvernkomiteen som den vanligvis kalles. Som medlemmer av komiteen ble kalt skoginspektørene Ruden og Norderhus for henholdsvis Sør- og Nord-Norge, og videre daværende stortingsmann Ræder og foredragsholderen, sistnevnte som formann. Komiteen har ikke hatt fast sekretær.

Mandatet som komiteen fikk, gikk kort fortalt ut på å utarbeide og framlegge planer for botemidler mot jordavskrapingen i kystbygdene ut fra de særlige forhold som hersket i disse bygder. Av andre direktiver i mandatet kan nevnes at komiteen skulle innhente opplysninger om jordavskrapingens omfang, og da det hastet å få forebyggende tiltak i gang, skulle den framlegge planer og forslag etter hvert som arbeidet innen de enkelte og mest utsatte områder ble avsluttet. Dette er grunnen til at det store materiale som komiteen har samlet inn og bearbeidet er delt på en rekke innstillinger. Materialinnsamlingen var praktisk talt avsluttet, og i alt 6 innstillinger avgitt da krigen kom. I okkupasjonstiden kunne arbeidet bare delvis føres videre, og selve hovedinnstillingen måtte vente til freden kom.

I alt har komiteen framlagt 10 innstillinger. De 9 første omhandler enkelte distrikter eller bestemte spørsmål av mer lokal interesse, og innstilling nr. 10, som ble avgitt 7. juni 1946 og nå foreligger trykt, gir en samlet oversikt såvel over jordødeleggelsens omfang som de tiltak komiteen mener må settes i verk for å få jordavskrapingen stanset. I den sistnevnte innstilling er også framlagt forslag til en lov om jordvern. Før jeg redegjør for disse tiltak, skal jeg ganske kort gi en oversikt over omfanget av jordødeleggelsen:

På strekningen Rogalands nordgrense i sør til Grense Jakobselv i nord, er det 110 kystherreder som er mer eller mindre berørt av jordødeleggelsen. På denne strekning er i alt ødelagt eller sterkt forringet vel 55.000 dekar. Den årlige jordødeleggelse dreier seg om vel 1000 dekar. Disse oppgaver skriver seg fra årene like før krigen. Komiteen har hatt god hjelp av jordstyrene i de interesserte herreder når det gjelder å skaffe til veie disse oppgaver. Dessuten har Det norske myrselskaps konsulenter assistert komiteen i dens arbeide med å kontrollere og korrigere oppgavene. Vi har derfor grunn til å tro at det materiale som er framlagt i innstillingene er så pålitelig som det er mulig å skaffe med rimelige omkostninger.

Jordødeleggelsen har størst omfang i kystherredene i Hordaland fylke, dernest kommer Finnmark, og som nr. 3 kommer Nordland.

«Klapsehuller» i torvmyr (fra Hjelma herred).

Av distrikter hvor ødeleggelsen er særlig konsentrert, vil jeg i rekkefølge søfra nevne: Øygarden i Hordaland, det er en rekke herreder vest for Bergen, videre Sør- og Nord-Frøya og Ørland herreder i Sør-Trøndelag, en del herreder på Helgelandskysten i Nordland, først og fremst Herøy og Nordvik, og endelig Varangerhalvøya, særlig Nord-Varanger og Berlevåg herreder i Finnmark.

Komiteen har ikke kunnet gjennomføre en nøyaktig undersøkelse over hvordan det ødelagte areal fordeler seg på henholdsvis myr og fastmark for hele det ødelagte område, men jeg kan nevne at for Hordalands vedkommende er ca. 2/3 myr og 1/3 fastmark. Jo lenger en kommer nordover er tilsynelatende lyngtorvflekkingen i overvekt. Dette er bl. a. tilfelle på Varangerhalvøya.

Så spørres det da hva det kan gjøres for å få stanset jordødeleggelsen? Spørsmålet er ikke nytt. I de siste ca. 30 år har det dukket opp gang på gang, men noe universalmiddel er ikke funnet. Jordvernkomiteen har nå utredet saken så grundig som den har kunnet med de midler og krefter som har stått til dens rådighet, og har også foreslått en rekke tiltak som vi mener vil hjelpe. Komiteens forslag bygger alle på prinsippet: «Hjelp til selvhjelp». Vi mener nemlig at direkte, årlige bidrag til innkjøp av brensel til erstatning av torven er en linje som en ikke må slå inn på.

Hvilke botemidler er det da som etter komiteens mening bør komme på tale? Jeg skal først ta for meg noen som relativt hurtig vil virke i heldig retning:

Avtorvet myr (fra Hjelma herred).

1. Effektiv opplysnings- og konsulentvirksomhet for brenntorvdriften.

Komiteen understreker at brenntorvdriften i kystbygdene bør ytes langt større faglig assistanse enn tilfellet har vært hittil. Det finnes nemlig enda til dels ganske store brenntorvforekomster i mange kystdistrikter som vil kunne nyttes uten skade for den framtidige bruk av jorden, vel å merke hvis avtorvingen foretas med omtanke og plan. I enkelte tilfelle kan til og med en fornuftig avtorving fremme den senere utnyttelse av myrene til f. eks. dyrking. I samsvar med dette har vi foreslått at det ansettes myr- og torvkonsulenter for kystdistriktene vest- og nordpå med særlig oppdrag å søke brenntorvdriften rasjonalisert. Konsulentenes arbeide skulle først og fremst bli myrundersøkelser, planlegging og rettleiding i selve torvsesongen. Seinere på sommeren og høsten myr- og brenntorvinventering i kystbygdene og eventuelt detaljundersøkelse og kartlegging av påviste brenntorvforekomster. Om vinteren utarbeidelse av kart, planer og beskrivelse av nye, helst større felles brenntorvanlegg, om mulig maskintorvanlegg. Og videre i den utstrekning som tiden tillater det: propaganda og opplysningsarbeide for en rasjonell utnyttelse av brenntorvmyrene innen de respektive distrikter.

Komiteen har foreslått at det opprettes 2 slike stillinger, en for kystbygdene i Nord-Norge og en for Vestlandet og Trøndelag. Det

Avtorvet myr (fra Nordvik herred).

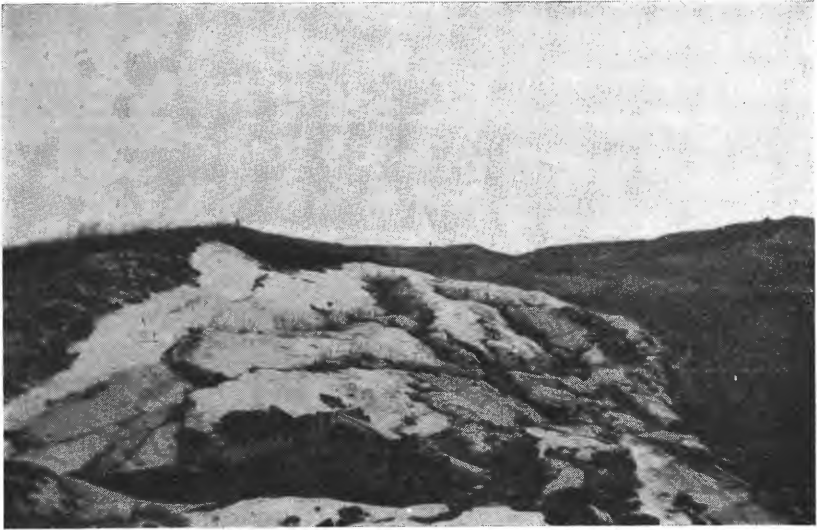
norske myrselskap har tatt opp forslaget og ansatt 2 konsulenter ved hjelp av en bevilgning som midlertidig er ytet av Landbruksdepartementets skogkontor.

Det er en stor oppgave disse konsulenter får å løse. Komiteen håper at det arbeide som her er innledet skal føre til en fornyelse av brenntorvdriften i kystbygdene og derved redusere jordødeleggelsen. Den understreker derfor sterkt betydningen av at den midlertidig truffne ordning gjøres permanent, d. v. s. at torvkonsulentstillingene blir tatt opp som ordinær post på statsbudsjettet.

Komiteen peker på at to konsulenter til denne store oppgaven heller er for lite enn for meget. Når vi ikke har gått lenger enn gjort, så er det hensynet til de vansker som det gjerne er med å få midler til nye stillinger. Stortinget har det jo i sin hånd å fordoble antallet, og det skal såvisst ikke mangle på arbeidsoppgaver selv om antallet blir fire istedenfor to. I så fall burde det bli en stilling for Finnmark og Troms, en for Nordland, en for Trøndelagsfylkene og Møre og Romsdal, og en for Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker.

2. Statsstøtte til bygging av torvtransportveier til fjerntliggende brenntorvmyrer, eventuelt til andre fellesanlegg som må til for å kunne nytte enkelte større brenntorvforekomster.

Det viser seg at nesten overalt hvor torvdriften er avhengig av større fellesarbeider som veianlegg, senkingsarbeider o. l., blir myrene liggende uten drift, mens jordødeleggelse kan forekomme i stor stil

Avskrapet berg (fra Hjelma herred).

i de samme distrikter. Dette kan selvsagt skyldes manglende initiativ, vilje eller evne til samarbeide, men ofte skyldes det manglende økonomisk evne. Når det gjelder slike større fellesarbeider, mener komitéen at staten bør tre støttende til. For tiden finnes det ikke noen form for direkte hjelp i slike tilfelle. Her har for øvrig torvkonsulentene et betydelig arbeidsfelt, ikke bare rent teknisk, men også organisasjonsmessig. Når det gjelder selve formen for statens støtte til bygging av torvtransportveier, foreslår komitéen at hjelpen fortrinnsvis ytes etter samme regler som de der gjelder for bureisingsveier. Det syn som ligger til grunn for dette forslag er det at det må være minst like viktig å bevare de allerede eksisterende bruk som å anlegge nye.

3. Opprettelse av «torvtilsyn» eller «utmarksråd» i bygdene og i tilknytning hertil visse lovendringer i samband med brenntorvdriften.

Jordvernkomiteen har tatt opp «Utmarkskomiteen»s forslag om at det opprettes utmarksråd i alle bygder. Disse råd må bl. a. pålegges å kontrollere at torvdriften foregår på en slik måte at ikke jordsmonnet ødelegges, og i tilfelle sørge for å skaffe til veie konsulenthjelp hvor det er nødvendig eller ønskelig. Ved at det blir faste torvkonsulenter for kystdistriktene, slik som foreslått, vil det bli relativt lett å imøtekomme de krav som her sikkert vil melde seg.

Videre peker komiteen på nødvendigheten av visse endringer i Utskiftningsloven, bl. a. foreslås adgang til avløsning av torvretter mot pengeerstatning i tilfeller hvor ingen andre løsninger er mulig.

Forsvarlig torvdrift (fra Sømna herred).

Komiteen forutsetter at erstatningsbeløpet ikke utbetales med en gang, men i årlige terminer fordelt på et årantall som tilsvarer torvrettens varighet eller verdi. Dette i forbindelse med en effektiv konsulentvirksomhet, og for øvrig utbygging av brenntorvdriften i rasjonelle former, lettere adgang til lån av Statens torvlånefond osv., vil utvilsomt bli viktige hjelpemidler i kampen mot jordødeleggelsen.

4. Utvidet statsstøtte til kystbygdene elektrisitetsforsyning.

Et viktig ledd i arbeidet for å få stanset jordødeleggelsen er elektrisitetsutbyggingen. Komiteen har derfor trukket opp generelle linjer for elektrisitetsforsyningen av de brenselfattige kystbygder. Et betydningsfullt resultat som komiteen er kommet til i denne forbindelse er at brenselforbruket til koking utgjør ca. 60 % av kystbygdene brenselforbruk. Hvis det m. a. o. kan skaffes elektrisk energi til koking, vil brenselforbruket reduseres tilsvarende, og de gjenværende torvmasser vil være meget lenger enn hvor man ikke har elektrisk energi. Har en eksempelvis torv igjen i en myr tilsvarende 20 års normalt forbruk, så vil det samme torvforråd være 50 år hvis en går over til elektrisk koking. Og imens vil det kunne produseres atskillig ved som vi senere skal høre.

Når det gjelder elektrisk energi til oppvarming, viser det seg at utgiftene ofte blir så store at de ikke står i rimelig forhold til de utgifter til brensel som befolkningen nå har, eller som den makter å betale.

Vi har også sterkt framholdt den indirekte betydning som elektrisering av kystbygdene sannsynligvis vil få ved å skape nye

Buskfuruplanting, 34 år gammel (fra Hjelma herred).

erhvervsmuligheter og derved øke befolkningens evne til å kjøpe elektrisk kraft eller annet brensel til erstatning av torven.

Vindkraftens betydning som energikilde i kystdistriktene er også søkt utredet av komiteen i forbindelse med planer om bygging av et vindelektrositetsverk på Sula i Sør-Trøndelag.

Komiteens forslag når det gjelder elektrisitetens bidrag til løsning av brenselsspørsmålet i kystbygdene, går ut på at man ved den fortsatte elektrisering av landet vårt, bør ta sikte på å tilgodese de brenselfattige kystdistriktene i størst mulig utstrekning for derved å medvirke til å få stanset jordødeleggelsen. Den elektriske energi må følgelig leveres på så rimelige vilkår at det kan bli en virkelig hjelp for distriktene. For å få erfaring om hvilken betydning vindkraften kan få når det gjelder kystdistriktenes forsyning med elektrisk energi, foreslår komiteen videre at det bygges et prøvevindelektrositetsverk på Sula i Sør-Trøndelag, eventuelt på Røst i Nordland.

De botemidler som jeg hittil har nevnt kommer inn under det vi har kalt den kortsiktige linje, d. v. s. tiltak som i løpet av kort tid utvilsomt ville gjøre meget til å begrense jordødeleggelsen. Men vi arbeider også etter en langsiktig linje. Det viktigste botemiddel under denne kategori er:

5. Utvidet skogreising i forbindelse med anlegg av kulturbeiter.

Jordvernkomiteen har, etter linjer som er trukket opp av Det norske myrselskap, foretatt en vurdering av mulighetene for

skogreising og anlegg av kulturbeiter i de ytre kystbygder på Vestlandet, i Trøndelag og Nordland til og med Vesterålen. Selve måten dette er gjort på, blir det ikke tid til å omtale her,*) men jeg kan opplyse at vi innen et utmarksareal på ca. 10,5 mill. dekar er kommet til at det finnes:

Ca. 2,4 mill. dekar skikket for skogreising og
 » 1,1 » » skikket for anlegg av kulturbeiter.

Dette utgjør bare 33 % av hele utmarksarealet.

De resterende 67 % fordeler seg med:

Ca. 2,3 mill. dekar på jorddekket areal lite skikket for skogreising og kulturbeiter, og resten, d. v. s.

» 4,7 » » er regnet som snauffjell.

Denne undersøkelse omfatter i alt 109 kystherreder.

Jeg skal så nevne litt om produksjonsmulighetene for ved i de ytre kystbygder:

Tilplantes det areal som ansees skikket for skogkultur med buskfuru, som er en utmerket vedprodusent, vil en i de nevnte kystbygder ved 40 års omløpstid få en årlig produksjon av vel 700.000 m³ fast masse. Da har vi regnet med en tilvekst på 0,32 m³ pr. dekar for kystbygdene i Hordaland og Sogn og Fjordane, og med 0,30 m³ for kystbygdene nordenfor til og med Helgeland. For Vesterålen har vi for sikkerhets skyld bare regnet 0,25 m³ tilvekst pr. dekar pr. år. De nevnte tilveksttall bygger på oppgaver fra forsøksleder S mitt, fylkesskogmester H ø d a l og fra komitéens egne skogsakkyndige.

Som vi forstår er det betydelige muligheter for skogreising og produksjon av ved i de ytre kystbygder. Når det gjelder skogplanting i disse bygder kontra planting i de midtre og indre kystbygder, så er komiteens linje et «både — og» og ikke et «enten — eller». Vi er klar over at produksjonen vil bli større på bedre boniteter og i lunere beliggenhet et stykke inn fra kysten, men det er også atskillige momenter som taler til fordel for planting i de ytre bygder. Jeg skal få nevne en del av de momenter som komiteen særlig har festet seg ved:

1. Det produserte virke har større verdi pr. m³ i disse skogfattige bygder enn i bygder hvor det på forhånd finnes atskillig skog.
2. Alt virke fra renskningshugster og skogavfall som topp og kvist nyttes i sin helhet i de bygder hvor det er vanskelig om brensel.
3. Ved sitt rike nåleavfall er buskfuruplantingene en betydelig jordprodusent, jordsmonnet forbedres i løpet av relativ kort tid slik at det senere vil bli skikket til å bære verdifullere treslag.
4. Rent estetisk har plantinger i de ytre skogløse bygder sin

*) Jfr. Aasulv L ø d d e s ø l: «Jordødeleggelsen ved torvstikking i våre kystbygder». Medd. for D. N. M., 1936.

spesielle oppgave, og som livd for bebyggelsen og le for husdyr og for hage- og jordbruksvekster atskillig betydning.

5. Jordødeleggelsen begrenses etter hvert som plantefeltene utvides, og vil forhåpentlig innen en rimelig tid helt opphøre når det går opp for befolkningen hva disse lyngkledte viddene og grunne myrene kan produsere når forholdene blir lagt til rette.

6. I de ytre kystbygder har ofte befolkningen god tid, men lite penger, selve arbeidet med planting veier derfor ikke så tungt på utgiftsbudsjettet der som i de indre bygder. Og tynningshugstene betaler seg selv ved det brensel som skaffes til veie.

7. Ved en omløpstid av 30—40 år vil en ca. 30 dekar buskfuruplanting være tilstrekkelig til å skaffe brensel til en husstand. På dette areal og ved de nevnte omløpstider vil en kunne få en vedproduksjon fra 4 til 8 favner pr. år. Det siste tall er tilstrekkelig årsbrensel for relativt store familier. Vedforbruket i kystbygdene er nemlig 1,4 favner pr. husstandsmedlem pr. år i gjennomsnitt. Ved skogreising i de ytre kystbygder kan det m. a. o. i det hele skaffes brensel til ca. 60.000 husstender eller rundt regnet 300.000 personer årlig, vel å merke 30—40 år etter at det disponible areal er tilplantet.

8. Det kan videre sies at buskfuruplanting i de ytre bygder er en kapitalinvestering på kortere sikt enn granplantinger i de midtre og indre bygder fordi omløpstiden for sistnevnte er atskillig lengere.

Komiteen framholder dessuten at også kystbygdernes befolkning bør få del i det store sosiale gode som skogen i seg selv er. Når en da samtidig kan motvirke jordødeleggelsen, og lette de økonomiske kår for den samme befolkning, finner vi å måtte tilrå at det offentlige går sterkere inn for skogreisingen i de ytre kystbygder enn hittil.

Jeg må også nevne noen få ord om komiteens linje for fremme av skogreisingen i disse bygdene. For å få mer fart i skogplantingen ad frivillighetens vei, foreslo komiteen allerede i 1936 at man gikk inn for premieringslinjen. Forslaget gikk ut på at grunneiere som var villige til å legge ut en del av sin utmark til fredskogfelter, skulle få vanlig bidrag til dette arbeide, og i tillegg hertil en godtgjørelse eller premie pr. dekar beplantet areal. Begrunnelsen var at den beplantede utmark unndros beiting for en tid, og følgelig ville planting medføre en midlertidig ulempe for grunneieren. Premiens størrelse ble satt til 10 kroner pr. dekar tilplantet skog (effektivt areal), og skulle av grunneieren benyttes til anlegg og drift av kulturbeiter eller andre jordbruksformål som tok sikte på å fremme jordbruksdriften hos vedkommende. På denne måten skulle skogplantingen og utviklingen av kystbygdernes jordbruk gå hånd i hånd. Det intime samarbeide som derved nødvendigvis måtte etableres mellom fylkenes skog- og jordbruksfunksjonærer og kystbygdernes jordbruksbefolkning, mente vi ville virke i høy grad stimule-

rende. Denne oppfatning har komiteen fremdeles. At det senere er åpnet adgang til å søke om direkte bidrag til anlegg av kulturbeiter, gjør ikke komiteens forslag overflødig. Tvert imot mener vi at premieringsprinsippet i forbindelse med skogplantingen, utformet og brukt på en fornuftig måte, i høy grad vil tjene den sak komiteen arbeider for, nemlig en rasjonell utnyttelse av kystbygdenes jord.

Så har vi beitemulighetene: Det areal som vi mener vil egne seg for anlegg av kulturbeiter, altså ca. 1,1 mill. dekar, vil ved middels sterk drift, d. v. s. ca. 4 dekar kulturbeite pr. ku eller hest og 0,8 dekar pr. saue eller geit, skaffe beite til henholdsvis 275.000 storfe eller 1,4 mill. sauer årlig. Regnet i føreheter og med 200 f.e. pr. dekar, vil det bli 220 mill. føreheter i årlig avkasting. Dette er respektable tall som aldeles ikke er overdrevne.

Som sluttsteinen i det hele foreslår komiteen at det vedtas en jordvernlov som setter forbud mot jordødeleggende torvdrift.

Komiteen mener at det er absolutt nødvendig å få en lov som verner om jordsmonnet selv om den av enkelte til å begynne med kanskje vil føles som en innskrenkning i eiendomsretten. Skogvernloven ble i sin tid møtt med en slik innvending, men nå innses de aller fleste lovens berettigelse. Det kan ikke være tvil om at det vil gå på samme måte med en eventuell jordvernlov. Et viktig moment som taler for en jordvernlov, er at det vil bli meget lettere å få gjennomført rasjonalisering av torvdriften når en har noe fast å holde seg til.

I innstilling nr. 10 har komiteen framlagt et forslag til «Lov om jordvern», som vi har kalt den. Det vil føre for langt å referere lovutkastet her, men jeg kan nevne at komiteen har oppstilt visse minimumsgrenser for tykkelsen av det torvlag som må ligge igjen etter avtorving, noe forskjellig etter undergrunnens art og jordens senere bruk. Vi har også tatt med bestemmelser om bruk av torvmyr i sin alminnelighet og regler om lyngbrenning og lyngriving. Loven vil selvsagt kunne utvides til også å omfatte andre spørsmål i forbindelse med jordvern, men vi har begrenset oss til de ting som kommer inn under eller knytter seg nær til vårt mandat.

Da vi ikke har noen jurist i komiteen, forutsetter vi at lovforslaget blir gjenstand for nærmere juridisk bearbeidelse av Landbruksdepartementets jurister før proposisjon framsettes. Vi håper imidlertid at arbeidet med å få en jordvernlov må bli fremmet snarest mulig.

Til slutt en kort bemerkning: Det er neppe noen meningsforskjell i dag om at jordødeleggelsen må søkes stanset. Vi husker alle som det sved når vi under okkupasjonen så hvordan tyskerne

omskapte tusener av mål jord av landet vårt til betong- og steinørkener. Overfor denne mer konsentrerte form for jordødeleggelse stod vi maktesløse. Når det gjelder jordødeleggelsen ved urasjonell torvdrift, så foregår denne mer spredt, og ikke i tysk krigstempo, men i det lange løp blir det likevel store vidder som legges øde, som vi har hørt. Denne jordødeleggelsen, som vi selv er skyld i, kan og må vi sørge for blir stanset. Hvis ikke, vil forholdene i mange av våre kystbygder bli vanskeligere og vanskeligere, så vi til slutt står overfor nesten uløselige problemer. Jeg vil derfor inntrengende henstille til det ærede Storting at denne sak nå blir tatt opp i sin fulle bredde — og løst.

REPRESENTANTMØTE OG ÅRSMØTE I DET NORSKE MYRSELSKAP.

Representantmøte.

Representantmøtet ble holdt den 10. mars d. å. i Landbrukssalen, Bøndernes Hus, Oslo. Møtet ble ledet av Det norske myrselskaps formann, godseier Carl Løvenskiold.

1. Årsmelding og regnskap for 1946 med revisors beretning forelå og referertes. Begge ble enstemmig godkjent. Styret ble enstemmig bevilget ansvarsfrihet for regnskapet.

2. Styrevalg. De uttredende medlemmer av styret var direktør Haakon O. Christiansen, Trondheim, og grosserer Harald Sundt, Oslo. Direktør Haakon O. Christiansen ble gjenvalgt, og i stedet for grosserer Sundt som frabad seg gjenvalg, ble skoginspektør Ivar Ruden, Sandvika, valgt til medlem av styret.

De øvrige medlemmer av styret er:

Godseier Carl Løvenskiold, Ullern.

Statsgeolog dr. Gunnar Holmsen, Vettakollen.

Konsulent, gårdbruker Knut Vethe, Asker.

Direktør dr. Aasulv Løddesøl, Bygdøy.

3. Valg av formann og nestformann. Både formannen og nestformannen, henholdsvis godseier Carl Løvenskiold og statsgeolog dr. Gunnar Holmsen, ble enstemmig gjenvalgt.

4. Valg av 4 varamenn til styret. Som ny varamann i stedet for skoginspektør Ivar Ruden valgtes direktør David Een, Besserud, V. Aker. De øvrige varamenn, professor dr. Emil Korsmo, Oslo, godseier Jørgen Mathiesen og brukseier Oscar Collett, Oslo, ble gjenvalgt.

5. Ansettelse. Styrets ansettelse av landbrukskandidat Ole Lie som sekretær, og fornyet ansettelse av ingeniør A. Ording som torvteknisk konsulent, ble godkjent.

6. Valg av revisor. A/S Revision, Oslo, ble gjenvalgt som revisor for 1947.